

POITIERS, 11 АВГУСТ 2020

Рецензија

Пред нама је нова књига Селене Станковић, ванредног професора на Одсеку за француски језик и књижевност на Универзитету у Нишу, која овога пута, у светлу контрастивног компаративно-лингвистичког приступа, доноси занимљиве резултате у домену како морфосинтаксичких, синтаксичких и стилистичких тако и лингвокултуролошких истраживања унутар српског и француског језика.

Књига *Дубровачке и друге српско-француске језичке теме* [*Thèmes Ragusains et autres sujets linguistiques serbo-français*] је настала у последње четири године и обухвата четири веома важне студије посвећене изучавању српско-француске језичке проблематике од којих се прве три односе на врло прецизан просторно-временски контекст. Поједини делови радова представљених у овој књизи су објављени у научним часописима, међутим, за ову прилику, све студије су посебно прерађене, проширене новим лингвистичким закључцима и обogaћене новим библиографским изворима. Информације које илуструју еволуцију аналитичког промишљања аутора су изнете у посебном одељку намењеном библиографским изворима и насловљеном: *Notes bibliographiques sur les études publiées dans ce livre*. Istovremeno, у књизи се налазе и истраживања која се по први пут објављују, те као таква, допуњују раније урађене студије доносећи нова сазнања и чињенице. Књига Селене Станковић садржи такође и посебан додатак, насловљен *Antoine de Sorgo. Traduction du 'Chant huitième' du poème « Osman » (Fragments sur l'histoire politique et littéraire de l'ancienne République de Raguse et sur la langue slave, Paris 1839)*, а који по себи представља веома важан материјал који не само да употпуњује праћење изнесених анализа, већ представља и битан научно-истраживачки извор. Уз све наведено, књига *Дубровачке и друге српско-француске језичке теме* [*Thèmes Ragusains et autres sujets linguistiques serbo-français*] доноси и два индекса, један термилошки а други посвећен личним именима, као и два резимеа на француском и српском језику.

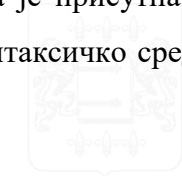
Што се тиче тематског опуса књиге, реч је о специфичној лингвистичкој анализи језика из XIX века коришћеног у Дубровнику и то у тренутку буђења интересовања за јужнословенску

традиционалну књижевност и културу, што се превашодно одражава на успостављање посебних језичко-књижевних контаката између аутохтоног културног миљеа и представника француских званичника и културних представника тога времена. Из тог необичног духовног споја настаће и превод дела епске песме Осман на француски језик, који је сачинио Antoine Sorgo (1775-1841), дипломата али и човек од пера, композитор, познат још под својим талијанским и словенским именима као Антонио Сорго или Антун Соркочевић, а што ће потом постати вредан документ за бројне студије и посебно за изузетно инвентивна и богата истраживања представљена у књизи наше ауторке Селене Станковић.

Студија са којом започиње циклус у књизи представљених радова, насловљена *О језику Словена у једном тексту на француском језику* [*À propos d'un texte en français sur la langue des Slaves* (*О језику Словена у једном тексту на француском језику*)], односи се на Соркочевићеву анализу словенског језика и обичаја код људи које је сретао приликом свог живота у Дубровнику, изнету у његовим записима који су по први пут били објављени 1808 под окриљем Келтске Академије [*Mémoires de l'Académie Celtique*]. Анализа Селене Станковић обухвата и проширени, допуњени Соркочевићев текст објављен у Паризу 1939 године под називом *Фрагменти о политичкој и књижевној историји старе Дубровачке републике и о словенском језику* [*Fragments sur l'histoire politique et littéraire de l'ancienne République de Raguse et sur la langue slave*], у оквиру којег се налази посебно занимљиво излагање о словенском језику *Mémoire sur la langue slave*, за који дубровачки дипломата и преводилац *Османа*, сматра да један од најнеобичнијих и најзанимљивијих језика [*« une des plus curieuses et des plus intéressantes » langue*]. Рад Селене Станковић посвећен представљању Соркочевићевих запажања о језику Словена је посебно занимљив и важан, да некажемо актуелан, у времену лингвистичких превирања присутних на нашем језичком поднебљу на размеђи XX и XXI века.

Није без разлога што је следећа студија у књизи Селене Станковић посвећена срско-француској лингвистичкој анализи у оквиру Гундулићевог епа *Осман* и његовог превода на француски језик: *Енклитички посесивни датив у „Осману” Џива Гундулића и његови еквиваленти у преводу на француски језик* [*Le datif possessif enclitique dans « Osman » de Dživo Gundulić et ses équivalents dans la traduction en français*]. Реч је о контрастивној анализи која има за циљ да упореди конструкцију са посесивним дативом која је присутна и у српском и у француском језику а која истовремено, у оба језика, представља синтаксичко средство за изражавање семантичке категорије посесивности.

У трећој студији насловљеној *О посесивности беспредлошког генитива у „Осману” Цива Гундулића и француским еквивалентима* [Sur la possessivité du génitif non prépositionnel dans « Osman » de Dživo Gundulić et les équivalents français], испитује се српска супстантивна синтагма и њено преношење на француски језик у преводу *Османа* а која је, у српском језику, изражена путем посесивног беспредлошког генитива. Као и у претходној студији, анализа је усмерена на текст *Пјевања осмог*, с тим што се у овом случају контрастивним приступом у тексту француског превода епа утврђују еквиваленти српске посесивне синтагме са беспредлошким генитивом.

Закључни рад у књизи Селене Станковић излази из тематско-лингвистичког циклуса посвећеног француском преводу Гундулићевог *Османа*, и представља својеврсну компаративну анализу употребне вредности француских и српских личних заменица на плану експресивности. Студија *О експресивности личних заменица у француском и српском језику* [Sur l'expressivité des pronoms personnels en français et en serbe] посебно се осврће на проучавање српско-француских језичких јединица као средстава за изражавање експресивне модалности која по себи представља посебну врсту субјективне модалности. Како то већ истиче и сам аутор, циљ овог истраживања је да се применом контрастивне анализе двосмерног карактера и дескриптивне методе како би се добила комплетнија слика истраживаног феномена анализирају емоционалне и експресивне функције личних заменица у француском и српском језику.

На основу свега изложеног, свесрдно подржавамо и препоручујемо књигу Селене Станковић Дубровачке и друге српско-француске језичке теме [Thèmes Ragusains et autres sujets linguistiques serbo-français] за објављивање на Универзитету у Нишу. Уверени смо да ће њен веома богат и важан тематски опус посебно допринети развијању не само савремене контрастивне лингвистике, већ и историјско-лингвистичког памћења.

Пр. Др. Сања Бошковић Данојлић
Универзитет у Поатјеу, Француска
Директор Одсека за словенске и оријенталне језике
Координатор Европског Центра за Славистику (CEES)
Члан Лабораторије MIMMOC (EA 3812)

